

אביב וחיכה עד שיוזמן לשאת משרה נכבדה. לא כך היו הדברים, כי הסבא בנה את הישיבה במסירות נפש בלתי רגילה. מסירות זאת חלה על הצד הגשמי כמו על הצד הרוחני.

הזמנים היו זמנים קשים מאד. תרומות מחו"ל לא זרמו כפי שהן זורמות היום. לא נאספו אז מיליונים, אף לא רבבות ואולי גם לא אלפים. בשנת תש"ד (1944) קנה הסבא מגרש בשכונת בית ישראל. הוא חלם ולחם למען הגשמת חלומו.

חלפו עוד מספר שנים כאשר לישיבה יש רק מגרש. עד שסוף סוף החלה הבנייה בשנת תש"ז (1947). זה היה עיתוי קשה מאד. המצב עם הערבים היה גרוע הם החלו לירות על היהודים בכל מקום אפשרי ובעיקר על התחבורה היהודית. זאת הייתה אינטיפדה ממש, אלא שאז קראו לזאת בשם: מאורעות.

אי השקט הזה לא תרם לאספקת חומרי בנייה ולא לסדירות הביצוע של הקבלנים. אבל, הבנייה של הישיבה הגדולה בעולם אסור לה להפסק. אחרי ההפגזות של תש"ח והמצב הכלכלי הקשה ששרר בזמן מלחמת השיחרור, צברה הישיבה חובות רבים. הגיעו דברים לכך שלא הייתה כל ברירה הסבא נאלץ לשים פעמיו לארצות הברית כדי להשיג משאבים להמשך הבנייה. אולם בל נקדים את המאוחר.

בשנים ההן, השנים של טרום הקמת המדינה, היו רבים מבין בחורי הישיבות שהשתייכו למחתרות של ההגנה, האצ"ל והלח"י. אפילו בין המשפחות הירושלמיות הוותיקות היו בחורים שנסחפו בהתלהבותם והלכו להלחם למען שיחרור היהודים מעול האנגלים.

בישיבה היה בחור שהשתייך כמדומני לאצ"ל. במסגרת זאת התנהלו החיים במסלולם הרגיל אלא שבלילות היו הולכים להתאמן בירי ולעתים גם יצאו לפעולות. כך שיתכן והבחור למד ביום בישיבה ואילו בלילה הוא נעלם למספר שעות... כאשר נודע הדבר בא **רבי מנדל אטיק**, איש ירושלים ולמדן גדול לסבא ואמר לו:

או שמגרשים את הבחור או שאני עוזב את הישיבה.

שאל הסבא:

לאן תלכו ??

השיב ר' מנדל אטיק:

אלך לישיבת "עץ חיים" או לישיבה אחרת

אמר הסבא :

טוב מאד. אם אתה הולך ועוזב את הישיבה אני יודע לאן אתה הולך. אבל, אם יגרשו את הבחור הזה מהישיבה הוא יכול להתקלקל בקלות כי אין לו לאן ללכת. לכאורה זה נשמע כאילו פרדוקס שהסבא מעדיף בחור על פני תלמיד חכם כמו ר' מנדל אטיק. אבל האמת היא שלסבא היה מבט רחוק לעתיד. הודות לגישתו זאת נשאר הבחור יהודי טוב והקים בית נאמן בישראל ובניו הולכים בדרך ה' וכו' וכו' הצלה של אדם ודורותיו אחריו.

יחשוב הקורא כי הסבא היה אדם רך וותרן גדול, לא ולא. הוא ניהל את הישיבה ביד רמה. סיפר רבי אריה כי בשעה ארבע הוא היה נוכח בישיבה ואוי למי שאחר מספר דקות, הוא היה מקבל מהסבא נזיפה כדבעי. יותר הוא לא העז לאחר וגם לא הסובבים והשומעים. לא היו פשרות בעניין הלימוד אצל הסבא. יתר על כן הסבא בחוש ההומור הדק שלו השכיל לומר מה שעשרים נזיפות לא הצליחו. פעם אחת אמר הסבא שיעור בישיבה ובאומרו היה כל כולו מרוכז בנושא שדיבר בו. הוא מעולם לא נשא עיניו לגובה או נכחו, תמיד היה מבטו הטהור מושפל ובמיוחד כאשר נשא דבר בישיבה. אולם באחת הפעמים נשא הסבא עיניו בשיעור והוא רואה לפניו מישהו מדליק סגריה...

הסבא לא איבד עשתונות ואמר בחן רב:

אפשר א גלז תה... (אולי כוס תה...)

והמשיך בשיעורו המעמיק.

מאידך שימש הסבא לרבים מתלמידי החכמים בירושלם כקרש הצלה. הנה כפי שתיאר את הימים ההם אפרים ש. זייבלד (*)

"היו אומרים עליה, על ירושלם של מעלה בדור הקודם שכל דריה תלמידי חכמים

* "יתד נאמן"